

**ШИНЭ СЭРГЭЛТИЙН БОДЛОГЫГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
ЭХНИЙ ҮЕ ШАТНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН
ХЭРЭГЖИЛТИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН
(2024 оны эхний 8 сарын байдлаар)**

Нэг. Үнэлгээний зорилго

"Шинэ сэргэлтийн бодлого" нь Монгол Улсын эдийн засгийн хараат бус, бие даасан байдлыг бэхжүүлэх, Коронавируст халдвар /КОВИД-19/-т цар тахлын эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хөгжлийг хязгаарлагч хүчин зүйлийг цаг алдалгүй шийдвэрлэж, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх суурь нөхцөлийг бүрдүүлэх, эдийн засаг, дэд бүтэц болон төрийн бүтээмжийг сайжруулахад чиглэсэн дунд хугацааны зорилтот хөтөлбөр юм. Энэхүү үнэлгээний зорилго нь хөтөлбөрийн эхний үе шатанд Эрүүл мэндийн салбараас хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг дүгнэх, цаашид авах арга хэмжээний санал зөвлөмжийг боловсруулахад оршино.

Хоёр. Үнэлгээний арга зүй

Монгол Улсын Засгийн газрын 2020 оны 206 дугаар тогтоолоор баталсан "Бодлогын баримт бичгийн хэрэгжилт болон захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх нийтлэг журам"-ын 6.2 дахь заалтын дагуу үнэлгээг хийж гүйцэтгэлээ.

Гурав. Үнэлгээний талаар

Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Шинэ сэргэлтийн бодлого"-ыг хэрэгжүүлэх эхний үе шатны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт эрүүл мэндийн салбараас тухайлан хэрэгжүүлэх ажил тусгагдаагүй хэдий ч салбарын хэмжээнд хэрэгжүүлж байгаа, тухайн асуудалтай хамааралтай ажлуудыг нэгтгэн үнэллээ.

"Шинэ сэргэлтийн бодлого" нь Монгол Улсын эдийн засгийн хараат бус, бие даасан байдлыг бэхжүүлэх, Коронавируст халдвар /КОВИД-19/-т цар тахлын эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хөгжлийг хязгаарлагч хүчин зүйлийг цаг алдалгүй шийдвэрлэж, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх суурь нөхцөлийг бүрдүүлэх, эдийн засаг,

дэд бүтэц болон төрийн бүтээмжийг сайжруулахад чиглэсэн дунд хугацааны зорилтот хөтөлбөр юм. Уг хөтөлбөрийн эхний үе шатны үйл ажиллагаанд хамаарах эрүүл мэндийн салбараас хэрэгжүүлж байгаа 18 арга хэмжээг нэгтгэн үнэллээ. Үүнд:

- Боомтын сэргэлтийн хүрээнд - 1
- Аж үйлдвэржилтийн сэргэлтийн хүрээнд - 2
- Хот хөдөөгийн сэргэлтийн хүрээнд - 2
- Ногоон хөгжлийн сэргэлтийн хүрээнд - 5
- Төрийн бүтээмжийн сэргэлтийн хүрээнд - 8

Эдгээр арга хэмжээний хүрээнд хэрэгжүүлсэн ажлыг 2024 оны 8 дугаар сарын байдлаар үнэлэхэд 13 үйл ажиллагаа 100%-ийн хэрэгжилттэй, 4 үйл ажиллагаа 50% буюу ажил тодорхой хэмжээнд хийгдэж байгаа, 1 үйл ажиллагаа 0% буюу тухайн зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай тооцоо, судалгаа хийх, асуудал тодорхойлох зэрэг бэлтгэл хангахтай холбогдсон үйл ажиллагааг авч эхэлж байна. Салбарын хэмжээнд Шинэ сэргэлтийн бодлогын хэрэгжилт 2024 оны эхний 8 сарын сарын байдлаар 82.5 хувь байна.

- Үнэлгээгээр 0 буюу хэрэгжилт хангалтгүй арга хэмжээг авч үзвэл:

Шинэ сэргэлтийн бодлогын “Аж үйлдвэрийн сэргэлт” бүлэгт Адууны дайвар түүхий эдийг экспортлох, импортлох үеийн хорио цээр, мал эмнэлэг, ариун цэврийн шаардлагын тухай протоколыг Бүгд Найрамдах Хятад Ард Улстай байгуулах ажил төлөвлөгдсөн. Уг ажлын хүрээнд 2023 онд: Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний 4 стандартын төсөл, Хүнсний стандартчиллын 2 стандартын төсөлд санал боловсруулж, Стандарт, хэмжил зүйн газарт хүргүүлсэн. Хүнсний боловсруулах бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн шатанд үйлдвэрлэлийн зохистой дадлыг хялбаршуулан нэвтрүүлэх зааврын төсөлд санал боловсруулж ХХААХҮЯ-нд хүргүүлсэн, Ерөнхий боловсролын сургууль, дотуур байр, цэцэрлэгийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний MNS 7005:2023 стандартыг боловсруулах ажлын хэсэгт хамтран ажиллаж, улмаар стандарт нь 2023 оны 5 дугаар сарын 3-нд батлагдсан зэрэг ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн боловч 2024 он гарсаар энэ чиглэлээр үр дүнтэй ажил хийгдээгүй байна.

- Үнэлгээгээр 50% буюу тухайн зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх бэлтгэл болон боловсруулалтын шатны ажил хийгдсэн, ажил тодорхой хэмжээнд эхэлсэн байгаа 4 арга хэмжээг авч үзвэл:

1. “Ногоон хөгжлийн сэргэлт” бүлэгт нийгмийн үйлчилгээний зориулалттай барилга байгууламжийг барихад эрчим хүчний хэмнэлттэй, саарал усыг дахин ашиглах технологийн шаардлагыг хангах ажил төлөвлөгдсөн. Уг ажлын хүрээнд Эрүүл мэндийн салбарт Азийн хөгжлийн банкны дэмжлэгтэй “Эмзэг бүлгийн хүн амын эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулах хөрөнгө оруулалтын хөтөлбөр” төслийн хүрээнд Улаанбаатар хотын Хан-Уул, Чингэлтэй дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, Увс, Ховд аймгийн нэгдсэн эмнэлэг болон 10 Өрхийн эрүүл мэндийн төв, 6 Сумын эрүүл мэндийн төвийн барилгын ажил 2019-2029 онд хийгдэнэ. Эдгээр барилгуудыг барихад “нүүрстөрөгчийн хийн ялгарал багатай технологи” (LCT–Low carbon technology) нэвтрүүлэх бөгөөд энэ чиглэлээр Японы “Azusa Sekkei” компанитай зөвлөх үйлчилгээний гэрээ байгуулан ажиллаж байна. Одоогоор ХУД-ийн Нэгдсэн эмнэлэг, ХУД-ийн 14-р хорооны ӨЭМТөвийн барилгын зурагт LCT технологи нэвтрүүлэхтэй холбоотой ажлын зураг, техникийн шаардлагуудыг сайжруулж боловсруулаад байна.
2. “Төрийн бүтээмжийн сэргэлт” бүлэгт Мэргэжлийн холбоонд эрхээ шилжүүлэн хийлгэх боломжтой төрийн чиг үүргийн талаарх судалгааг салбар бүрээр гаргаж, шилжүүлэх ажлыг үе шаттайгаар эхлүүлэх ажил төлөвлөгдсөн. Уг төлөвлөгөөний хүрээнд: Эрүүл мэндийн салбарт 2023-2026 онд хэрэгжүүлэх төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн тэргүүлэх чиглэлийг Эрүүл мэндийн сайдын 2023 оны 06 дугаар сарын 22-ны өдрийн А/222 дугаар тушаалаар Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ; Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ; Эрүүл мэндийн салбарын удирдлага, зохион байгуулалт; Дэмжих үйлчилгээ гэсэн 4 чиглэлээр 20 үйл ажиллагааг тэргүүлэх чиглэл болгон хувийн хэвшил, төрийн бус байгууллага, нийгэмлэг холбоодоор гүйцэтгүүлэхээр тусгасан. Одоогоор эрүүл мэндийн салбарт мэргэжлийн холбоод, ТББ-аар эрх шилжүүлэн гүйцэтгүүлж байгаа 3 үйл ажиллагаа байна.
3. “Төрийн бүтээмжийн сэргэлт” бүлэгт Тусгай зөвшөөрлийн цахим нэгдсэн санг бүрдүүлж, нээлттэй байлгах ажил төлөвлөгдсөн. Уг төлөвлөгөөний хүрээнд Эрүүл мэндийн чиглэлээр мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн програмыг хөгжүүлснээр Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй улсын болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагад тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, нэр өөрчлөх, нэмэлт

өөрчлөлт оруулах хүсэлтийг 2022 оны 4 дүгээр сараас эхлэн цахимаар хүлээн авч байгаа.

4. “Төрийн бүтээмжийн сэргэлт” бүлэгт Улаанбаатар хотоос бусад орон нутагт ажиллах төрийн албан хаагч Төрийн албаны тухай хуульд заасан ажилласан жилийг тогтоосон тусгай шаардлагын 50 хувийг хангасан бол хугацаанаас өмнө шатлан дэвшүүлэх ажил төлөвлөгдсөн. Уг төлөвлөгөөний хүрээнд орон нутагт ажиллаж байгаа төрийн захиргааны албан хаагчдыг дэмжих, ажлын байранд тогтвортой ажиллуулах үүднээс аймгийн болон алслагдсан дүүргийн Эрүүл мэндийн даатгалын хэлтсийн даргын албан тушаалын ангилал, зэрэглэлд нэмэлт өөрчлөлт оруулж Төрийн албаны зөвлөлийн 2022 оны 69 дүгээр тогтоолоор аймгийн Эрүүл мэндийн даатгалын хэлтсийн даргын албан тушаалын ангилал, зэрэглэлийг төрийн захиргааны дэс түшмэлийн албан тушаал (ТЗ-7 ангилал, зэрэглэл)-аас ахлах түшмэлийн ангилал, зэрэглэл (ТЗ-10)-д шилжүүлсэн. Энэ нь эрүүл мэндийн салбарын мэргэжилтнүүдийг орон нутагт ажиллахад тодорхой дэмжлэг болох нөхцөлийг бүрдүүлэн ажиллаж байна. Эрүүл мэндийн яамны дэргэдэх Төрийн албаны зөвлөлийн салбар зөвлөлөөс орон нутагт ажиллаж байгаа төрийн захиргааны албан хаагчдыг дэмжих, ажлын байранд тогтвортой ажиллуулах үүднээс аймгийн Эрүүл мэндийн даатгалын хэлтсийн дарга, мэргэжилтнүүдийн албан тушаалын сонгон шалгаруулалтын тусгай шалгалтыг 2023 онд 3 удаа зохион байгуулан ажилласан бол 2024 онд тухайн аймгийн Төрийн албаны салбар зөвлөлөөс сонгон шалгаруулалтыг тухай бүрт зохион байгуулан ажилласан.
- "Шинэ сэргэлтийн бодлого"-ыг хэрэгжүүлэх эхний үе шатны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн “Боомтын сэргэлт”, “Аж үйлдвэрийн сэргэлт”, “Ногоон хөгжлийн сэргэлт”, “Төрийн бүтээмжийн сэргэлт”-ийн хүрээнд “Цахим үндэстэн” болох зэрэг эрүүл мэндийн салбарын хэмжээнд хэрэгжүүлж байгаа бусад 13 арга хэмжээ бүрэн хэрэгжсэн байна.

Дөрөв. Дүгнэлт

"Шинэ сэргэлтийн бодлого"-ыг хэрэгжүүлэх эхний үе шатны үйл ажиллагааны хөтөлбөрт эрүүл мэндийн салбараас тухайлан хэрэгжүүлэх ажил батлагдаагүй хэдий ч салбарын хэмжээнд хэрэгжүүлж байгаа, тухайн асуудалтай хамаарах 18 ажлыг нэгтгэн үнэлэхэд хэрэгжилтийн дундаж 82.5%-тай байна.

Бүлэг тус бүрээр авч үзвэл, "Хот хөдөөгийн сэргэлт" болон "Боомтын сэргэлт"-д хамаарах ажлууд 100%, "Ногоон хөгжлийн сэргэлт"-д хамаарах ажлууд 90%, "Төрийн бүтээмжийн сэргэлт"-д хамаарах ажлууд 81,5%, "Аж үйлдвэрийн сэргэлт"-д хамаарах ажлууд 50%-ийн гүйцэтгэлтэй хэрэгжиж байна.

"Шинэ сэргэлтийн бодлого"-ыг хэрэгжүүлэх хүрээнд дараах ажлууд бүрэн хийгдсэн:

- Шаардлагатай боомтуудад байгалийн голомтот халдварын болон КОВИД-19 халдварын лаборатори байгуулах ажлыг эхлүүлж, санхүүжилт, удирдлага зохион байгуулалтаар ханган ажилласан.
- Эрүүл мэндийн салбарт програм хангамж үйлдвэрлэгч аж ахуй нэгжүүд мэдээлэл солилцооны платформд өгөгдлийн стандартыг боловсруулж, уг платформд өгөгдөл солилцох боломж бүрдсэн. E-Mongolia ашиглан эмнэлгийн цаг захиалах боломжийг бүрдүүлж Эрүүл мэндийн яамны харьяа төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг болон нийслэлийн 9 дүүргийн эмнэлгийн цагийг цахимаар захиалж байна. Мөн төрийн үйлчилгээний E-Mongolia цахим системийг ашиглан шинжилгээний хариу, эмнэлгийн магадлагаа, цусны бүлгийн мэдээлэл, эрүүл мэндийн даатгалын төлөлт шалгах, эмнэлгийн цаг захиалах, цаг цуцлах, вакцины гэрчилгээ авах, олон улсын аяллын гэрчилгээ авах, эрт илрүүлэх үзлэг, оношлогооны асуумж бөглөх, дүгнэлт авах зэрэг нийт 12 үйл ажиллагааг төрийн байгууллагууд хоорондоо мэдээлэл солилцон, нэг системээр үзүүлж байна.
- Эрүүл мэндийн салбарын цахимжилтыг эрчимжүүлэх ажлын хүрээнд Дүрс оношлогооны мэдээллийг архивлан хадгалах тогтолцоог эрүүл мэндийн байгууллагуудад бүрэн бүрдүүлсэн. Өөрөөр хэлбэл, дүрс оношлогооны мэдээллийг эрүүл мэндийн байгууллагад болон Үндэсний Дата төв дээр шууд хадгалан архивлаж байна. Дүрс оношлогооны дүгнэлт, дүрс оношлогооны зураг харах боломжуудыг E-Mongolia системд 2024.05.07-ны өдөр нэвтрүүлсэн. Мөн дархлаажуулалтын мэдээлэл, Эмнэлгийн

мэргэжилтний мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн лавлагаа, Эрүүл мэндийн ажилтны мэргэшлийн зэргийн лавлагаа зэрэг 16 үйлчилгээг холбож нэвтрүүлсэн.

- Сумдын эрүүл мэндийн төвийн ариун цэврийн байгууламж шинэчлэхээр ариун цэврийн байгууламжийн зураг төслийн даалгаврыг боловсруулан, нэг маягийн зураг төслийг 2022 онд боловсруулж дууссан. 2023 оноос хойш шинээр баригдаж байгаа Сумын эрүүл мэндийн төвийн барилгууд нь төвлөрсөн ариун цэврийн байгууламжтай байхаар баригдаж эхлээд байна.
- Эмийн ургамлын тариалалтыг дэмжиж, 2024 онд Уламжлалт эмийн 6 үйлдвэр Төв аймгийн Жаргалант, Баянчандмань, Аргалант, Ар хужирт сум, Сэлэнгэ аймгийн Шаамар сум, Булган аймгийн Дашинчилэн сум, Налайх дүүргийн нийт 66 га талбайд давхардсан тоогоор 102 нэр төрлийн эмийн ургамлыг тарималжуулсан нь 2022 онтой харьцуулахад 38 нэр төрлөөр нэмэгдсэн байна.
- Эмнэлгийн хог хаягдлын менежментийг сайжруулах ажлын хүрээнд 8 аймгийн нэгдсэн эмнэлэгт (Дархан-Уул, Булган, Орхон, Сэлэнгэ, Өмнөговь, Дорноговь, Хэнтий, Увс) эмнэлгийн хог хаягдлыг зайлуулах барилга шинээр барьж байнгын ашиглалтанд оруулсан. Мөн эдгээр аймгийн нэгдсэн эмнэлгүүдэд эмнэлгийн хог хаягдлыг зөөвөрлөх, ялган ангилах, бутлах, халдваргүйжүүлэх 16 нэр төрлийн 1033 ширхэг иж бүрэн тоног төхөөрөмжийг нийлүүлсэн. Бусад 13 аймгийн аймгийн нэгдсэн эмнэлэг болон төв эмнэлгүүдэд 11 нэр төрлийн 1250 ширхэг, нийтдээ 1,7 тэрбум төгрөгийн өртөг бүхий хог хаягдлын тоног төхөөрөмж, холбогдох хэрэгслийг ханган нийлүүлсэн байна.
- Хүрээлэн байгаа орчны аюулгүй байдлыг хангах, хүн амын эрүүл, аюулгүй амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор хүний эрүүл мэндэд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийн тандалт судалгаа хийж “Эрүүл мэндийн нөлөөллийн үнэлгээний аргачлал”-ыг шинэчлэн баталсан.
- Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах үйл ажиллагааг цахимжуулах, ил тод, шуурхай болгох, хүнд суртлыг арилгах, бизнес эрхлэгчдийг дэмжих зорилгоор программ хангамжийг хөгжүүлэн <https://tzmoh.gov.mn/> цахим хуудсаар Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл шинээр хүсэх, эрх сэргээх, хугацаа

сунгах, хаягийн өөрчлөлт, нэмэлт чиглэл хүссэн хүсэлтийг цахимаар хүлээн авч шийдвэрлэж байна.

- Эрүүл мэндийн салбарт авилга, ашиг сонирхлын зөрчлийг бууруулах чиглэлээр цахим болон танхимын сургалт, сурталчилгааг тогтмол зохион байгуулан ажиллаж байна.

Тав. Зөвлөмж

- Хүнсний аюулгүй байдлын стандартыг шинэчлэх чиглэлээр холбогдох төрийн байгууллагатай хамтран санаачлагатай, үр дүнтэй ажиллах
- Боомтуудын КОВИД-19 халдварын болон байгалийн голомтот халдварын лабораторийн үйл ажиллагааг байнгын бэлэн байдалд байлгах. Үүнд: шаардлагатай нөхцөлд халдвар илрүүлэх, шинжилгээ хийх шинжилгээний тоног төхөөрөмж, урвалж оношлуур, хүний нөөцийн бэлэн байдлыг хангах.
- Сумдын Эрүүл мэндийн төвийн ариун цэврийн байгууламжийг шинэчлэх ажлыг эрчимжүүлэх. Үүнд: шинээр баригдах барилгын зураг төсөлд шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламжийг анхнаас нь төлөвлөж оруулах, хуучин барилгатай эмнэлгүүдийн ариун цэврийн байгууламжийг үе шаттайгаар шинэчлэх
- Шинээр баригдах эмнэлгийн барилга байгууламжид нүүрстөрөгчийн хийн ялгарал багатай технологи нэвтрүүлэх
- “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд Үндэсний цэцэрлэгт хүрээлэн, Налайх дүүргийн Цэцэрлэгт хүрээлэн, “Баянгол агропарк” цэцэрлэгт хүрээлэнд тарьж суулгасан мод бутыг байнга арчлан хамгаалах, ургуулахад анхаарах
- Эмнэлгийн хог хаягдлын менежментийг сайжруулах чиглэлээр төсөлд хамрагдаагүй орон нутгийн эмнэлгүүдийн хог хаягдлын барилга байгууламж, тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх
- Мэргэжлийн холбоонд эрхээ шилжүүлэн хийлгэх боломжтой төрийн чиг үүргийн талаарх судалгааг гаргасан ба уг үйл ажиллагааг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж эхлэх
- Тусгай зөвшөөрлийн цахим нэгдсэн санг бүрдүүлж, баяжуулж, үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх

- Эрүүл мэндийн салбарт авилга, ашиг сонирхлын зөрчлийг бууруулж, авлигын гэмт хэрэг бууруулах зорилгоор сургалт сурталчилгаа, соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг тогтмол зохион байгуулах

Эрүүл мэндийн яам
Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар

2024-08-30